

Nr. 1
7 martie 2023

Secretariatului Parlamentului Republicii Moldova
Bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt 105
Chișinău 2073, Republica Moldova

AVIZ

asupra Proiectului de Lege privind serviciile de finanțare participativă

Stimați Deputați,

Fundația [Startup Moldova](#) exprimă susținerea dezvoltării Proiectului de lege privind serviciile de finanțare participativă. Apreciem intenția de a diversifica instrumentele accesibile startup-urilor tehnologice (și nu numai) din Republica Moldova pentru atragerea investițiilor private. Și ne bucurăm că proiectul de lege a și fost votat în prima lectură în Parlamentul Republicii Moldova.

Luând în calcul necesitățile specifice ale startup-urilor tehnologice locale, dorim să adresăm câteva recomandări de îmbunătățire a proiectului de lege menționat.

La conturarea recomandărilor și poziției noastre au participat **compania Fagura**, un startup fintech din Republica Moldova, care a reușit să atragă peste 1 mln EURO în două runde de crowdfunding (342 mii și 780 mii EURO), și **Comunitatea de Business Angels [Mozaic](#)**, care doar în anul 2022 a facilitat investiții private în mărime de 555 mii EUR în startup-urile din Republica Moldova.

În primul rând, pentru a inova și a scala, startup-urile au nevoie de suport imediat. Ținând cont de procesele îndelungate de aprobare a legii, apoi de implementare a acesteia, obținerea autorizațiilor de eventuale companii interesate de a deveni furnizori de servicii de crowdfunding, considerăm că există și **metode alternative**, ce pot fi oferite mai operativ dezvoltatorilor de proiecte de finanțare participativă: **recomandăm să analizați opțiunea de a stabili parteneriate cu cele mai populare și utilizate platforme internaționale de crowdfunding ([Seedrs](#), [Crowdcube](#))**, dar care nu permit, la moment, utilizarea platformei de către persoane fizice sau juridice din Republica Moldova, în calitate de dezvoltator de proiect de crowdfunding. Aceste parteneriate ar putea fi mai ușor realizate în cazul în care ar fi permisă pașaportizarea autorizațiilor europene în baza Regulamentului UE 2020/1503.

Recomandări pe marginea proiectului de lege:

1. Recomandăm lărgirea spectrului de **persoane ce cad sub incidența noțiunii de dezvoltator de proiecte de finanțare participativă**. În redacția actuală a proiectului sunt prevăzute doar persoanele juridice, și persoanele fizice care practică activitate de întreprinzător, în același timp, Regulamentul (UE) 2020/1503 reglementează expres că orice persoană fizică sau juridică care intenționează să obțină finanțare prin intermediul unei platforme de finanțare participativă, poate fi subiect eligibil. La etapa inițierii afacerii, tinerii antreprenori nu numai că au o companie fondată. De asemenea, e important să

permitem investițiile în împrumuturile persoanelor fizice, care poate aduce numeroase beneficii, inclusiv democratizarea accesului la finanțare, stimularea inovației, diversificarea portofoliului de investiții, promovarea concurenței și sprijinirea economiilor emergente.

2. **Naționalitatea dezvoltatorilor de proiecte de finanțare participativă.** Mai bine de jumătate din fondatorii de unicorni (startup-uri evaluate la peste 1 miliard USD) din SUA nu sunt cetățeni americani. Unul dintre elemente necesare pentru succesul unui ecosistem de startup-uri este liberalizarea mișcării ideilor și a oamenilor. Propunem admiterea în calitate de dezvoltator și a cetățenilor străini, cel puțin a cetățenilor din țările Uniunii Europene.
3. **Admiterea investitorilor străini și pașaportizarea licențelor.** Solicitarea de a putea verifica investitorii sofisticăți la Biroul Național de Statistică a Moldovei, automat exclude posibilitatea participării în procesul de investiție a investitorilor străini, ceea ce limitează substanțial accesul la capital. De asemenea, e important să fie permis platformelor europene de crowdfunding să își pașaportizeze autorizațiile și în R. Moldova.
4. **Clarificarea autorității de reglementare, supraveghere și control pentru furnizorii de finanțare participativă,** având în vedere tranziția de competență materială, ce urmează a avea loc, a subiecților ce cad sub incidența supravegherii CNPF și trecerea acestora sub egida BNM. Inspirată din Regulamentul (UE) 2020/1503 al Parlamentului European și al Consiliului din 7 octombrie 2020 privind furnizorii europeni de servicii de finanțare participativă pentru afaceri, Legea trebuie ajustată proporțional realităților din Moldova.
5. **Oferirea unei perioade de tranzit pentru platformele de finanțare participativă.** Este important ca în procesul de reglementare și supraveghere a platformelor de finanțare participativă, perioada de tranziție să fie reglementată corespunzător, pentru a evita orice impact negativ asupra platformelor actuale de finanțare participativă. Pentru a asigura o tranziție corespunzătoare, e necesar să existe reglementări tranzitorii pentru a permite platformelor de finanțare participativă existente să își continue activitatea în timp ce se adaptează la noile cerințe de reglementare și supraveghere. Aceste reglementări ar putea permite, de exemplu, platformelor existente să își mențină statutul de OCN pentru o perioadă de timp, în timp ce își îndeplinesc cerințele de reglementare și obțin noua autorizație. De asemenea, recomandăm să fie organizate consultări, iar autoritățile să ofere suport și asistență platformelor de finanțare participativă existente pentru a le ajuta să se adapteze la noile cerințe de reglementare și supraveghere.
6. **Reglementarea aspectelor fiscale și cerințe de capital.** Actualul proiect de lege nu prevede un cadru legal minim de clarificare a aspectelor fiscale și cerințe de capital, astfel pot exista deficiențe majore la etapa de implementare. Enumerăm două dintre aceste aspecte: (i) Impozitul pe venitul investițiilor, modul și etapa când se calculează și achită aceste impozite; (ii) Reglementări de capital - în acest moment, platformele existente, cu statut de OCN, sunt obligate să calculeze provizioane pe un anumit risc, care este asumat de către investitori, fapt care afectează capitalul reglementat și platformele sunt obligate să crească nejustificat valoarea capitalului propriu. Aspectele de capital ar fi bine să fie clarificate și pentru perioada tranzitorie.
7. **Împrumuturile IMM obținute prin finanțarea participativă să fie acoperite de către Fondul de Garantare a Creditelor și Fondul pentru antreprenoriat și creștere economică a Moldovei (FACEM).** Astăzi, Fondul de Garantare a Creditelor și Fondul FACEM pot fi accesate prin intermediul băncilor comerciale din Republica Moldova și de către OCN-uri. Considerăm corect să nu existe discriminare și să fie permisă în noua lege garantarea împrumuturilor IMM și intermedierea financiară către IMM și de către

platformele de finanțare participativă. În acest mod, se poate sprijini dezvoltarea de noi afaceri inovatoare, se poate promova o concurență mai mare și se poate îmbunătăți accesul la finanțare pentru IMM-uri. De asemenea, acest lucru ar putea duce la o diversificare a portofoliilor de investiții și la reducerea riscului de neplata a creditelor pentru investitori. Exemple din alte țări: În Marea Britanie, de exemplu, platformele de finanțare participativă au fost autorizate să ofere garanții de până la 100% din valoarea creditului pentru IMM-uri. În Franța, platformele de finanțare participativă pot oferi garanții pentru împrumuturi de până la 1,5 milioane de euro.

- 8. Intrarea în vigoare a legii și cadrul secundar de implementare.** În articolul 46, e prevăzută intrarea în vigoare peste 12 luni de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. Propunem un termen maxim de 6 luni, termen suficient pentru a fi elaborat cadrul secundar de implementare, în baza standardelor tehnice ale ESMA.

- 9. Protecția investitorilor străini.** Una dintre cele mai complicate misiuni a startup-urilor tehnologice din Republica Moldova este de a dobândi încrederea investitorilor străini privind posibilitatea de a investi pe conturi din Republica Moldova. Majoritatea [investitiilor private în startup-urile MD din 2022](#), efectiv, au avut loc prin entități juridice și conturi bancare în alte țări (SUA, Marea Britanie, Estonia). Pentru a ne asigura că investitorii străini au încredere în procesele setate în campaniile de finanțare participativă, este necesar să definim foarte clar care sunt responsabilitățile și chiar obligațiile pe care le au furnizorii de servicii de crowdfunding față de aceștia. Astfel, propunem:
 - 9.1. Reglementarea expresă a secretului profesional.

 - 9.2. Asigurarea garanțiilor de independență și imparțialitate a părților întru prevenirea circumstanțelor coruptibile - esențial în contextul asigurării protecției investitorilor.

 - 9.3. Elaborarea unui mecanism de colaborare transfrontalieră a autorităților de supraveghere și control din Republica Moldova cu autoritățile competente din țările potențialilor investitori.

 - 9.4. Obligativitatea furnizorului de servicii de crowdfunding de a elabora un plan de continuitate a afacerii. Business Continuity Plan și/sau Disaster Recovery Plan trebuie reglementate la nivel de Lege pentru a asigura buna funcționare a prestatorilor și asigurarea protecției investitorilor¹.

- 10. Majorarea plafonului privind valoarea mijloacelor bănești, ce pot fi acumulate** pentru un singur proiect de finanțare participativă, de la actuala sumă propusă de 500.000 EUR la cel puțin echivalentul în MDL a **2 mln EUR**. Conform Regulamentului European, plafonul stabilit în UE este de 5 mil EUR. În 2022, cel puțin 5 startup-uri tehnologice din Republica Moldova au reușit să atragă investiții private de peste 500.000 EURO, dintre care Fagura, care a atras peste 1 mln EURO în două runde (342 mii și 780 mii EURO) grație [campaniei de crowdfunding derulate pe platforma Seedrs](#). Considerăm contraproductivă plafonarea, când cunoaștem că startup-urile locale deja au o capacitate și apetit mare de investiții.

- 11. Majorarea sumei maxime a unei investiții a unui investitor nesofisticat** de la 5.000 EUR la 25.000 EUR pe parcursul unui an, iar suma totală maximă de la 10.000 la 75.000 EUR. Majorarea propusă reiese din practica curentă a investitorilor de tip business angel și se

¹ Business Continuity Plan și Disaster Recovery Plan capătă un rol și mai primordial în contextul relațiilor de război din regiune și reprezintă cerințe imperative de reglementare.

referă la Articolul 26 din proiectul de lege vizat.

12. Optimizarea cerințelor față de dezvoltatorul proiectului de finanțare participativă bazată pe investiții. Recomandăm comasarea mai multor puncte care se suprapun în articol 33, și anume:

12.1. **Combinarea punctelor (b) și (f) din Articolul 33**, ambele solicitând câte o declarație pe proprie răspundere. Propunem solicitarea unei singure declarații combinate.

12.2. **Combinarea punctelor (c) și (d) din Articolul 33**, ambele solicitând câte un acord. Propunem solicitarea unui singur acord combinat.

12.3. **Excluderea solicitării punctului (j) din Articolul 33**, care solicită informații privind situațiile financiare și raportul auditorului pentru ultimii trei ani, dacă a fost efectuat auditul situațiilor financiare anuale. În marea lor majoritate, startup-urile nu vor avea astfel de rapoarte, ceea ce face neproductivă cerința.

Sperăm că propunerile enumerate vor fi luate în considerare în procesul de analiză și aprobare a Proiectului de Lege privind serviciile de finanțare participativă. Vă mulțumim anticipat.

Cu respect,

Natalia Bejan
Director Executiv
Fundația Startup Moldova

Tudor Darie
CEO și fondator
Fagura

Dmitri Namașco
Director Executiv
Mozaic

Fundația [Startup Moldova](#) este o organizație privată, non-comercială, care monitorizează activitatea și necesitățile a peste 150 startup-uri tehnologice din Republica Moldova. Misiunea organizației este de a contribui la dezvoltarea social-economică a Republicii Moldova prin susținerea și dezvoltarea ecosistemului de startup-uri tehnologice din Republica Moldova.

[Fagura](#) este o platformă de creditare P2P în Europa de Sud-Est. Startup-ul este înregistrat în Estonia și a fost lansat cu succes pentru clienții din Republica Moldova, care caută finanțare. În ceea ce privește investitorii - platforma e deschisă pentru toți cetățenii din Uniunea Europeană. În calitate de startup tehnologic din Republica Moldova, Fagura a derulat deja 2 campanii de crowdfunding, atrăgând resurse în valoare totală de peste 1 milion de EURO.

[Mozaic](#) este o comunitate de business angels, care facilitează investițiile private ale business angels în startup-uri din Republica Moldova. Valoarea acestor investiții doar în anul 2022 a ajuns la 555 mii EUR.